

Elektronikus újságírás

Minden bizonnyal történelmi dátumként vonul be a magyar újságírás történetébe 1986. december 5-e. Ekkor adták át ugyanis a Magyar Újságírók Szövetsége Bálint György Újságíró Iskolájában az öt számítógépes oktatókabinettet. Erről, mint ahogy más számítógépes rendszerek üzembe állításáról is rövidhírből számolt be a napi sajtó. Azt, hogy ez ténylegesen mit jelent, csak a szerkesztőségekben dolgozó újságíróknak van fogalma.

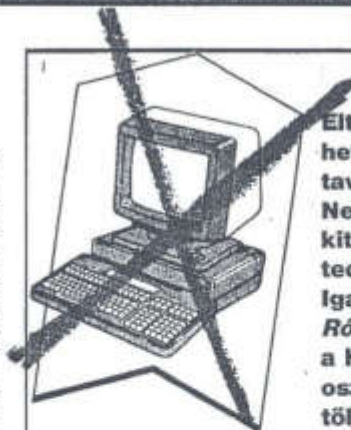
Bármilyen furcsa, de a termelésirányító, ügyvitel-gépesítési és más számítógépes rendszerek „munkába állásáról” naponta tudósító magyar újságírók ugyanis az új technika előnyeit munkájukban még alig hasznosítják. Néhány nagy szerkesztőségben vannak ugyan gépek, de azokat jóformán telexgépként használják: a terminálra érkező híreket a kinyomatot papírokon szerkesztik, majd hagyományos úton, „lábpostával” továbbítják az illetékes szerkesztő asztalára a számítógépek előtt ülő kollégák. Képzésük során az újságíró-palánták sem kaptak az ideig elzúllt abból, hogy milyen is a világ sok országában nem is

dása, szövegszerkesztés, valamint a felelős szerkesztő ellenőrzési tevékenysége.

Az MTI számítógépén tárolt híreket az oktatórendszer másodpercenként 30 jelyni sebességgel fogadja, átveszi és az MTI-nél rendszeresített formában tárolja a felelős szerkesztői (FELSZERK) fő tárolójában (20 megabájt winchester-lemez). Az MTI-hírek tárolására körülbelül 10 megabájt hely áll rendelkezésre. Ez a hírtviteli és tárolási funkció folyamatosan működik, úgynevezett háttér-tevékenységként, miközben a felelős szerkesztő saját munkáját is végezheti a gépen.

A felelős szerkesztő számítógépe beírt telefonvonalon fogadja az egységes formában érkező híreket. Először a hír „feje” érkezik, ez a tartalmi részre vonatkozó egysoros információt közöl. Amikor az egyes munkahelyeken dolgozó újságírók válogatni akarnak a hírek között, akkor részben ez alapján, részben pedig a hír első sora szerint választják ki azokat a híreket, amelyekkel dolgozni akarnak.

A rendszert úgy alakították ki, hogy az újságírók, beleértve a felelős szerkesztőt is, sohasem az eredeti

Elterjedt az utóbbi hetekben, hogy a tavaszi Budapesti Nemzetközi Vásárról kitalították a számítástechnikai cégeket. Igaz-e a hír, kérdeztük Rózsa B. Györgytől, a Hungexpo sajtóosztályának vezetőjétől.

Kitiltották a számítástechnikát a BNV-ről?

— Már nem, és egyébként sem kitalálásról volt szó. Mint ismeretes, az egész világ a szakkiallítások felé tendál. Az utrechti nagy holland nemzetközi vásár például épp az idén bomlott harminchét szakkiallításra. De máshol is hasonló tendencia figyelhető meg. Ma már szinte csak a fejlődő országokban rendeznek hagyományos vásárokat, ahol a serts és a számítástechnika együtt szerepel a programban. Minél fejlettebb egy gazdaság, annál speciálisabb kiállításokat rendez. „Mutasd a vásárod, megmondom, ki vagy” — mondják egymásnak a vásári szakemberek.

— Miért éppen a számítástechnikát választották ezúttal?
— Ez nem az első eset lett volna. Az első lépést évekkkel ezelőtt tette meg a Hungexpo, amikor is „a” Budapesti Nemzetközi Vásárt két részre osztotta: tavasszal rendezték a beruházási, ősszel pedig a fogyasztási javak szakk vásárát. Utána egy-egy témakörrel vontunk ideiglenesen ki a BNV-ről. Háromévenként külön szakkiallításra jelentkeztek ezek, míg a közbülső két alkalommal a BNV-n. Mivel a szakkvásárokon nincs akkora látogatottság, a vállalatok ódzkodnak a részvételről. Pedig egy szakkiallítás háromszor látogatója hasznosabb lehet a kiállítóknak, mint egy nagy általános vásár millió látogatója. Ezt felmérések bizonyítják. Három szakk vásár, az Agromasexport, a Hungaroplaszt és a Construma, szerencsére mégis megtalálta a helyét. Az ezeken való részvétel már fontos a vállalatoknak, intézményeknek.

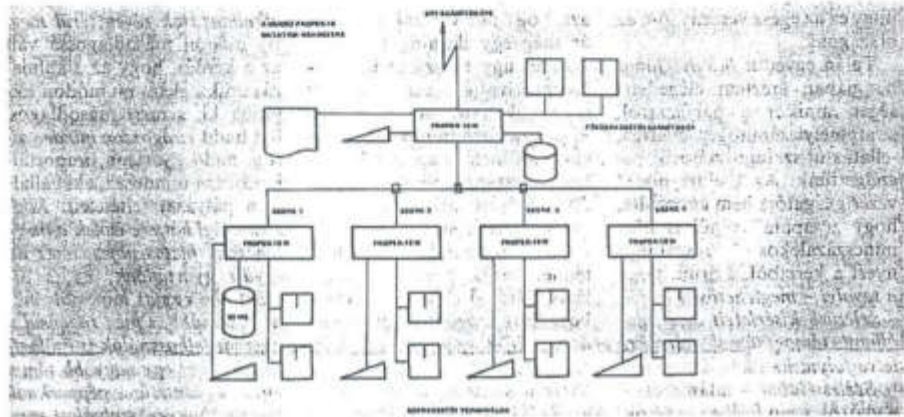
Idén új témakörrel szerettünk volna próbálkozni. Az Ipari Minisztérium, amely eddig is támogatta szakosodási törekvésünket, jóváhagyta, hogy a számítástechnika legyen az. A választást indokolja, hogy e szakterület az utóbbi években nagyon kinőtte magát, így nem is tud a BNV-n elegendő területhez jutni. Jó lett volna az áprilisi Mipellel egy időben számítástechnikai szakkiallítást tartani, természetesen a többi szakkiallításhoz hasonlóan nemzetközi részvétellel. Már úgy tűnt, minden rendben van, amikor az Ipari Minisztérium mégis megváltoztatta álláspontját. Nem a Hungexpo határozta meg, ki legyen ott a BNV-n.

— Mi lehet az oka, hogy a korábbi döntését megváltoztatta a minisztérium?

— A számítástechnikai vállalatok nyomására döntöttek így. Ha jól tudom, vétóval éltek, azt mondták, ha nem állíthatnak ki a BNV-n, a szakkiallításban sem jelennek meg. Ez sem a szakmának, sem a népgazdaságnak nem jó. A számítástechnika ugyanis így lényegesen kisebb helyen, körülbelül kétezer négyzetméteren mutatkozhat csak be, mint egy szinte korlátlan területtel bíró szakkiallításban. Más témakörök külföldi kiállítói pedig így ugyanennyivel kisebb területet kaphatnak. Ez négyzetméterenként 106 svájci frankot jelent (magyar résztvevőknek hatszáz forint a négyzetméterenkénti ár).

Mit tehet ehhez hozzá az újságíró? Azt, hogy nem érti, hiszen a magyar számítástechnikai vállalatok külföldön már láthatják a szakkiallítások nyújtotta előnyöket. Itthon mégis ragaszkodnak a régi módszerhez. Talán legközelebb!

Magos Katalin

a holnapot, hanem már a márt jelentő elektronikus szerkesztő, hogyan egyszerűsítik e gépek az újságírói munkát.

Ídeje volt tehát legalább a fiataloknál elkezdni a „fertőzést”, talán ők magukkal viszik majd a szerkesztőségekbe a számítógépes „vírusokat”, és kikövetelik a már meglévő gépek „üzemszerű” használatát, vagy ahol eddig ezekre még nem tellett, megmagyarázzák: beszerzésük nem rossz befektetés.

Előzmények

A sajtó elektronizálási programjáról néhány évvel ezelőtt hozott határozatot a Minisztertanács. Ennek részeként kapott megbízást a MUOSZ Oktatási Igazgatósága az oktatási kabinett terveinek elkészítésére. Kérésükre a MTE SZ Nyomdaipari Egyesülete tanulmánytervet dolgozott ki, ennek a költségeit a kiadó vállalatok fedezték. Az 1985 októberében átadott komplex rendszer kiépítésére anyagi okok miatt csak fokozatosan kerül sor.

Első lépésként, 1986. december 5-én az öt munkahelyes szerkesztőségi rendszer „élesben”, azaz a Magyar Távirati Iroda rendszerével összekapcsolva kezdte meg működését. Az oktatókabinettet folyamatosan kapja meg a megyei szerkesztőségekbe eljuttatott napi bel-, külpolitikai és sporthíreket, amiket az adott feladatok alapján dolgoznak fel a tanulók.

Az oktatórendszer

Az oktatókabinett kialakításakor három cégtől kért és kapott ajánlatot a MUOSZ Oktatási Igazgatósága. Az anyagi, műszaki és szállítási feltételek mérlegelése után a Számítástechnikai Kutatóintézet és Innovációs Központ kapta meg a megrendelést. Az öt számítógépes szerkesztőségi üzembe helyezéséhez szükséges pénzt, 3,2 millió forintot, a Központi Statisztikai Hivatal bocsátotta rendelkezésre, ugyanis az elektronizáció tanfolyami oktatása a KSH feladatkörébe tartozik.

Három fő feladatot lát el a MUOSZ-ban kialakított számítógépes oktatórendszer: az MTI-hírek fogá-

híreken dolgoznak, azok a felelős szerkesztő mágneslemezen maradnak. A kívánt hírt a program egy másik winchester-lemezre vagy pedig hajlékonylemezre másolja.

Válamennyi számítógépben ugyanaz a hírválogató programrendszer van elhelyezve, ezzel lehet kiválasztani a hírcsoportokat, illetve ezek kombinációját.

Külön szövegszerkesztő program teszi lehetővé az egyes gépeken az egymástól független szerkesztői munkát. Szövegszerkesztéskor a gépek képernyőjén megjelenő szerkesztői menüből lehet kiválasztani a saját vagy a felelős szerkesztő által engedélyezett hírek tárolóját.

Lehetővé válik a megfelelő kommunikáció a felelős szerkesztő automatikus ellenőrzési, javítási tevékenységéhez, a felelős szerkesztő és a szerkesztői munkahelyek között oda-vissza. A felelős szerkesztő elolvashatja a négy szerkesztő munkáját, javíthatja, majd a korrigált anyagot saját nyomtatóján kiirathatja.

Mivel a tároló kapacitása véges, ha megtelt, az új hírek a legrégebbieket felülírják. A legfontosabb híreket úgy lehet megmenteni, hogy azokat cserélhető mágneslemezeire írják ki.

Második ütem

Az első fecskek, az 1986–87-es tanévben az újságíró-iskolába járó pályakezdő fiatalok már birtokba vették az átadott rendszert. Ismerkednek vele, gyakorolják a szövegszerkesztést. Az elkészült szöveget azonban csak a géphez kapcsolódó nyomtatóra írják még ki.

A következő lépést a fényszedő üzembe állítása jelenti. Ezt még az idei évre tervezik. Így az oktatókabinett lesz hazánk legkorszerűbben működő szerkesztősége. Nem csoda tehát, ha a pályakezdők mellett, a már szerkesztőségekben dolgozók számára is szerveznek tavasztól továbbképző tanfolyamokat.

Az igazi nagyüzem 1987 őszén kezdődik majd. Az újságíró-iskola tízhónapos képzési idejéből kilencven órát szánnak a szövegszerkesztésre, és a továbbképző tanfolyamok tematikájában is megfelelő időt biztosítanak majd az új technika megismerésére.

M. K.